

Estils

ENTRE LA NATURA I EL COSMOS

Karin Figala i Claus Priesner presenten l'alquímia en tota la seva complexitat: una ciència de la natura fonamentada en el pensament metafísic de l'humanisme antic.

Té futur la religió?

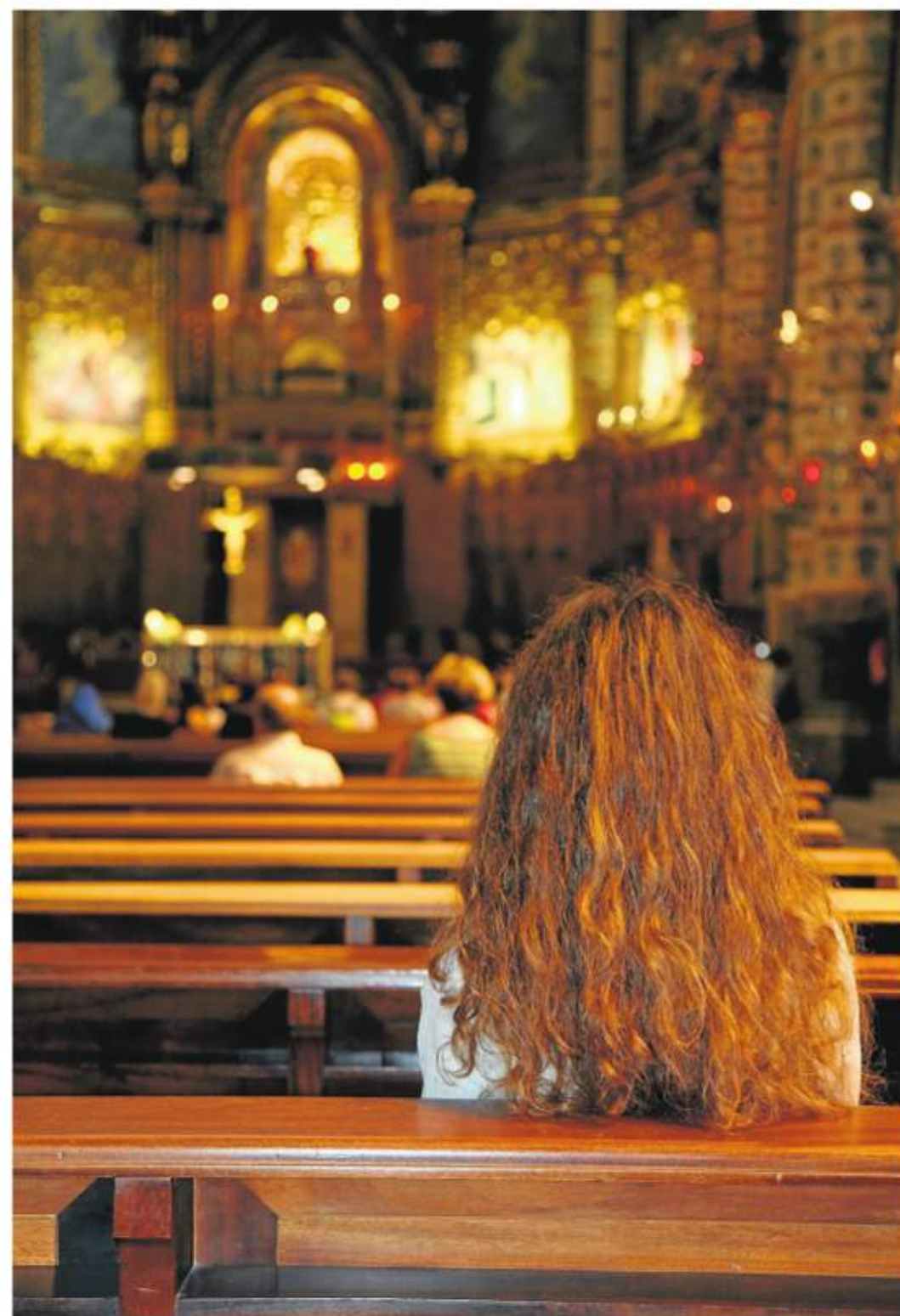
Per a Ken Wilber, les religions necessiten incorporar els resultats científics sobre la ment i les emocions

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Reformar no és enderrocar, no és construir una casa des del no-res, sinó convertir en una llar còmoda i habitable la casa que, per deixadesa o pel mateix pas del temps, ha deixat de ser-ho. Les religions són les cases dels creients, i hi ha opinions molt diverses sobre com cal afrontar les reformes. Fins i tot n'hi ha que dubten si realment calen i asseguren que val més deixar-ho tot tal com està. L'enorme ventall d'opinions entre els habitants d'una mateixa casa es deu, en primer lloc, al fet que compartir casa no implica viure a les mateixes estances: les parts que no veuen la necessitat de tocar res acostumen a ser les de les habitacions més benestants, mentre que les goteres i el fred fan de les seves a les parts més fràgils o exposades... Si bé històricament són molts els que han decidit sortir d'una casa per fer-ne una altra –o renunciar a un sostre i viure al ras–, els que promouen reformes ho fan des de l'amor a la casa fundacional, aquella religió-llar en què encara creuen, sense que això els impedeixi veure'n els errors i desperfectes. Amb l'esperança de millora personal i també col·lectiva, les reflexions sobre com afrontar reformes en cases mil·lenàries, que no paren de créixer, immenses, a més, en paisatges que han canviat dràsticament des dels últims 150 anys, no són senzilles. La complexitat d'aquestes propostes ople de dubtes i de contraarguments els seus habitants, però són molts els que comencen a posar-les en pràctica. La qüestió bàsica, però que no sempre es planteja qui empenh una reforma, és: per on s'ha de començar, per fora o per dins? ¿Per les parets i sostres que limiten la casa, o per aquells que l'habiten, li donen ús i sentit? ¿Una reforma exterior o una d'interior?

El nivell integral

Ken Wilber (Oklahoma City, 1949) és una de les veus que, els últims anys, estan impulsant una gran onada de reformes interiors de les cases religioses de tot el món. Pensador inquiet i apassionat des de mitjans dels anys setanta, amb les dècades no ha deixat mai d'investigar i, per tant, de desenvolupar i modificar la seva proposta emmarcada al voltant del fet espiritual i el desenvolupament humà. Fruit d'aquest tarannà imparable, el 1998 Wilber va fundar l'Integral Institute, un centre on recull totes les seves investigacions i experiències i les del seu equip. També és autor de més de vint llibres. L'últim

L'últim llibre de Ken Wilber, 'La religión del futuro', intenta explicar la necessitat d'emprendre reformes en les diferents religions. GETTY

es titula *La religión del futuro* (Kairós), i Wilber hi intenta explicar amb detall aquesta necessitat d'emprendre reformes interiors en les llars religioses, les quals, al seu torn, provocaran reformes en els fonaments i estructures de la mateixa casa. No és un missatge radical, sinó integral: Wilber constata que el context i les necessitats dels creients han canviat, i si les religions es queden estancades deixen de cobrir les necessitats dels seus fidels. Malgrat el títol, l'autor no pretén crear una nova religió, sinó donar eines perquè qualsevol tradició religiosa les pugui incorporar i,

Canvis Wilber impulsa una onada de reformes en les religions

d'aquesta manera, continuï donant servei a les persones.

Segons Wilber, les religions passen, totes, per diferents nivells: el mític-literal, el racional, el pluralista i l'integral. Molts creients decideixen –conscientment o no– passar per tots aquests estadis o quedar-se atrapat en els primers. Per exemple, el mític-literal, en què les explicacions exotèriques de relats simbòlics o mítics es prenen al peu de la lletra, es converteixen en dogma i s'utilitzen com a eina d'imposició i coacció (amb el consegüent càstig a qui nega o dubta d'aquests relats). Un tipus de fona-

mentalisme virulent es basa en aquest primer estadi. L'etapa racional va facilitar que els descobriments científics i empírics no supressin una contradicció amb el fet religiós, però també va generar un altre tipus de fonamentalisme quan aquesta etapa racional es va fortificar i erigir com a única veritat. D'aquí la necessitat d'un progrés cap al model pluralista, molt més adequat per acceptar altres mirades, possibilitats i creences. El que proposa Wilber per al nostre temps és un nou pas, que ell anomena integral, i en què es puguin donar una sèrie de condicions de trobada entre els camins de creixement personal o, dit pel broc gros i sense matisos, l'encaix d'Orient i Occident, l'espiritualitat i la matèria, la fusió de la diversitat en un tot unificat.

Els mestres i les seves ombres

Si tota la recerca en el camp psicològic dels últims dos segles es combina amb les propostes mil·lenàries de les tradicions espirituals al voltant del despertar ("dos camins molt importants del creixement humà que no s'han creat mai en la història de la humanitat", com assegura Wilber), n'obtidrem una pràctica integral, que inclou tota la investigació científica i l'experiència mística.

La recerca científica necessita la mística per dotar-la de sentit i finalitat, però les tradicions religioses també necessiten incorporar els resultats del desenvolupament personal i psicoterapèutic en la pràctica espiritual. Wilber posa el següent exemple: "Quants místics o mestres de meditació coneixen que hagin realitzat un estat profund (i que potser són considerats, per la seva tradició, persones il·luminades), però que segueixen mostrant una estretor mental pel que fa a altres realitats (abastades per estructures i intel·ligències múltiples com la moral, la capacitat emocional, la maduresa psicosexual, l'obertura interpersonal, etcètera)? Quants en coneixen que siguin xenòfobs, patriarcals, sexistes, imperialistes, autoritaris (i rigidament jeràrquics) o homòfobs? ¿Deixa espai, aquesta espiritualitat concreta, per a la feina amb l'ombra perquè l'individu, a més de despertar-se i desenvolupar-se, també pugui netejar-se?" "Malaureadament –continua– són moltes les religions i sistemes espirituals que s'entesten a afirmar que, si tens un problema emocional o amb la teva ombra, és perquè no practiques prou o tens una creença dèbil".

Un exemple, doncs, entre molts altres, i que aquesta proposta integral de Wilber vol reparar, sense necessitat de descartar res, senzillament fent les llars més habitables per a tothom que hi vulgui –o necessiti– un sostre per aixoplugar-se. ■

OPINIÓ

Reivindicació de l'alegria

FLÀVIA COMPANY
ESCRITORA

L'alegria sembla la germana petita de la felicitat. Es relaciona amb una mena de circumstància efímera provocada per una anècdota concreta. No és solemne. En canvi, la felicitat sembla provenir d'un grau superior de la consciència, un judici fonamentat sobre l'estat de la qüestió. És important. Gairebé podríem dir que, per norma general, es relaciona l'alegria amb la infantesa i la felicitat –o la seva absència– amb l'edat adulta. Però crec que és necessari reivindicar aquesta emoció que permet valorar les coses quotidianes, i que està relacionada bàsicament amb la connexió amb els altres i amb un mateix, amb la visió positiva dels esdeveniments, amb una actitud d'acceptació que abandona l'exigència o el control. Considero interessant observar el grau d'agraïment que implica l'alegria, que és total, i la sensació de justícia que acompanya la felicitat. Com si aquesta última ens la guanyéssim i ens en sentíssim mereixedors i la primera ens toqués en una mena de loteria de què no hem comprat números.

L'alegria és momentània i la felicitat duradora, i la tendència humana és valorar més el que perdura

L'alegria és momentània i la felicitat duradora. I la tendència humana és valorar més el que perdura que el que passa. Aspirar a la seguretat més que no pas a la intensitat. Però si ens adonem que la vida és sempre aquí i ara, que tant se val el que hagi sigut i el que serà, perquè les dues instàncies ja no són o encara no han arribat i podrien no fer-ho, la visió que l'alegria té de l'existència és la correcta, la desitjable. Pensem-hi: hi ha molta gent feliç que no coneix l'alegria. I molta gent alegre que no sap què és la felicitat. Posats a escollir, sento que reivindicar l'alegria és una manera d'estimar la vida, moment rere moment, i que apostar per la felicitat condueix, la major part de vegades, a una insatisfacció provocada just per la falta d'agraïment. ■

GETTY